

ŠVIGAŠVAGAR-STVO VODITELJEV PRIHAJA NA DAN?

ALI SO MOGOČE SAMO POTE-PROFESIONALNIH POLITIČARJEV?

Praden bodo volitve končane, bo delavstvo na jasnem.

Washington, D. C. (Federated Press). — Ko so vprašali v glavni stani demokratične stranke, kateri je za publicistiko, ali je res ali ne, da se je L. Berry, predsednik tiskarske organizacije izrekel za Davisa, je poverjenik rekel, da ne more potrditi vesti, da je resnična, toda on verjame, da je resnična.

Odborniki ameriške federacije ne morejo verjeti, da je vest resnična. Oni naglašajo, da je Berry storil obljubo, da ostane brez političnega programa. Ameriške delavske federacije. Prejeli so pismo, ki je datirano s dne 15. julija, v katerem opisuje, kako so se pripravili za podpredsedniško kandidaturu v demokratični stranki. Če pravi, v svojem pismu: "Plati, da je slabotna in se v glavni izbiri izogiba vprašanju, ki so pred narodom. Predsedniški kandidat je oseba, katero smatra delavstvo za nasadnjoško."

Berry nato pripoveduje v pismu, da so mu Davisovi ravnanji zagotavljali, da je on sprejemljiv in sposoben kot podpredsedniški kandidat, ampak on se ni hotel učeavati v podpredsedniško kandidaturu. Kasneje, ko je Davis nagovoril konvencijo, so mu dali odmor, da je posvetoval z voditelji demokratične stranke in Bryana so nominirali v protivojvo z opravičnikom, kajti nomenice so bile že zaključene. Smatrali so, da je Davis naklonjen Bryanu, kajti na konferenci je imel odnosa je dal Davis razumeti, da u drugih šestnajst kandidatov ni po volji.

Berry se v pismu zahvaljuje odborom Ameriške delavske federacije za sodelovanje in izjavlja: "Nikdar ne bom podvel v narodni politiki, ako tako ne želi izvrševati svet Ameriške delavske federacije."

Skeptiki v washingtonskem glavni stani menijo, da Coe in Davis ne bodo počastili nobenega voditelja strokovno organiziranega delavstva s imenovanjem za delavskega tajnika.

John J. Davis, vodja bratake podpredsedniške organizacije "Moose", je dobro zavarovan v republikanski stranki, medtem ko je Don Chafin, republikanski šerif okraja Logan v južni Virginiji, pravi moč za Davisa, demokratičnega kandidata in bo zahteval službo delavskega tajnika, ako bo njegov junak izvoljen predsednikom. Nihče ne more zanikati, da ne zna Don Chafin po svoje mojstersko reševati delavskega vprašanja. Organizatorji, ki prihajajo v okraj Logan, da pripravijo delavce, dobe kroglo in morajo hitro zapustiti okraj.

Taka so podporniki Berryja, kateri dokazuje, da ga je zvalil Davis za svoj tabar. Ampak praden bodo volitve končane, bo delavstvo na jasnem, bo nekateri delavski voditelji že začeli priti, tedaj bo delavstvo sprejelo resno besedo s tistimi, ki so hoteli biti voditelji delavstva in obenem so pa podpirali delavske izkoriščevalce.

Mussolini se bo "maščeval". Rim, 23. avg. — Italijanski oficirji, ki ne morejo pozabiti "potezov", katerega je dal Italijanski tajnik Hughes, ker ni hotel, da se je mudil v Evropi. Kaker se poroča, misli italijanska vlada na "represalije" in se zato, da pridriži potovanja v Ameriko doma dalj.

VRME.

Chicago in okolice. V torek je bilo topleje, južni vetrovi. Temperatura zadnjih 24 ur: najvišja 74, najnižja 69. Sonce je bilo ob 6.30, zaide ob 7.36.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Švigašvagarstvi delavski voditelji se letos počeno smešijo.

Kako je radio v službi delavskih izkoriščevalcev.

Stari politični stranki postajata smešni.

Darrow ima zadnjo besedo v zagovarjanju Loeba in Leopolda. Čudni glasovi, ki so baje z Marsa, se ponavljajo v raznih krajih.

Inozemstvo.

Nemški komunisti v obstrukciji proti Dawesovemu načrtu.

Herriot drugič zmagal v francoski zbornici.

Trockij je ožigosal Dawesov načrt.

Ameriška diplomacija v Pekingu izžvala ostro kritiko.

Italijanski letalec, ki je spremljal Američana, se je izgubil.

Ali je bil Jean Jaures žrtve vladne zarote?

Danska vlada odpravi armado in mornarico.

Stari stranki postajata že smešni.

NJUNIM ZVLJAČAM MANJKA DUHA.

Od starinov tudi ni pričakovati kaj drugega.

Washington, D. C. — Glavni stan republikanske stranke za volilno kampanjo je v Munseyjevem poslopju, glavni stan demokratične stranke pa v Investmentovem poslopju. Oba glavna stana mečejo proč denar za volilno kampanjo z obema rokama. V izdajanju denarja hočeta prekositi druga druga, ker menita, da zmaga tista stranka, ki izda največ denarja. Glavni stan izdaja "Republican Daily News Bulletin" in v tem buletinu je dal natisniti pismo demokratičnega političnega profesionalca John J. Keegana, katerega je pisal Samuel Gompersu in v katerem je strašno udrihal po La Follettu. V tem pismu je tudi izjavil, da večina izvrševalnega sveta Ameriške delavske federacije ne bo glasovala za senatorja La Folletta. Voditelji republikancev seveda soglašajo v tem z voditelji demokratične stranke, da La Follette ni nikdar kaj storil za zboljšanje delavskega položaja v Wisconsinu. Demokratje so že vse to povedali o La Follettu.

Ampak tajnik organizacije strojnikov "International Association of Machinists" je povedal, da je bil Keegan izključen iz te organizacije in ko je prosil, da ga zopet sprejmejo v organizacijo, ga niso več sprejeli.

To govori, da obe stranki premajata informacije od takih voditeljev strokovno organiziranega delavstva, ki jih je delavstvo pomotlo iz svojih organizacij in jih ne mara več v svoji sredi.

Take poteze so seveda precej smešne, ki jih izgrajata republikanska in demokratična stranka v volilni kampanji z namenom, da zbegata delavstvo, ali od ljudi, ki so najmanj za sto let zadaj za duhom časa, se ne more pričakovati drugega kot smešnih dejanj.

RAZPISNOST Z LESOM V ŠUMAH.

Washington, D. C. — Da je kapitalistični gospodarski sistem najbolj roparski, kar jih je bilo dozdaj uvedenih, pokazuje znanstveni spis, ki ga je izdal poljedelski departament in ki razlaga, kako bi se dalo dobiti lesa za lesno kašo na domačih tleh. Spis dokazuje znanstveno, da se to lahko doseže s sistematičnim gozdomenjanjem. Združene države ne potrebujejo uvažati lesne kaše, la katere se izdeluje tiskovni papir. Sedaj se sedem in trideset odstotkov lesne kaše uvozi iz Kanade. In zdaj se, da se uvoz lesne kaše množi od leta do leta.

Temu je vzrok kapitalističen gospodarski sistem, ki gleda samo na velik dobiček in zaradi tega povzroča, da sekajo les v šumah kar tjevidan, nihče pa ne skrbi za gozdomenjanje.

RADIO V SLUŽBI DELAVSKIH IZKORIŠČEVALCEV.

DELAVCI BODO ZDAJ LAHKO POSLUŠALI PESEM SVOJIH GOSPODARJEV.

Ampak povišanje masde bi se delavcem veliko bolj prilagelo kot kapitalistične uspanke.

Chicago, Ill. — Kmalu se spremeni ta svet v raj za delavce. Društvo illinojskih tovarnarjev se bo poslužilo brezžičnega telefona, da napravi iz 800.000 delavcev bolj pohlevna jagnjeta, da pojdejo toliko lažje v kapitalistično nebesa. S postaje WMAQ v Chicagu bodo razpošiljali vsaki dan električne valove, ki bodo delavcem pripovedovali, kako morajo živeti, da se bodo počutili srečnim na tem svetu in da obrnejo hrbet nezadovoljnim agitatorjem in socialistom. Stvar bo prišla na 11. novembra. To je na tisti dan, ko so bili Spies in tovariški občen pred tri in štirideset leti. Do tega časa bodo pa mesarji in drugi veleindustrijski opremili svoje prostore s sprejemniki postajami, da bodo delavci poslušali opolodne, kaj jim imajo sporočiti njih gospodarji po brezžičnem telefonu, ko bodo uživali svojo borno južino.

Na programu bodo govori, godba, petje in druge reči. Podjetniki so strašno zainteresirani, da poduče svoje delavce o amerikanizaciji, kot so si jo oni zamislili. Povedati jim hočejo vse, kar je po njih mnenju važnega za tovarniške delavce. Razložili jim bodo, kaj je izurnjenost pri delu, kaj sposobnost, kaj so delavske meseče, zdravje, stedenje z denarjem pri hrani, stanovanju, obleki, kurjavi itd.

Pozabili jim ne bodo pojasniti, kdo so delavski agitatorji, kako se jih naj obvarujejo. Pozabili ne bodo prav nič, ker jih mislijo seznantiti s športom, zakonodajstvom in navsezadnje jim še povedati, kaj sta kapital in delo. Tolmačili jim bodo, kako so nekateri milijonarji prišli do milijonov, dasiravno niso imeli fiekla v žepu, ko so pričeli. Poduk bo torej vsestranski.

Kakšne uspehe pričakujejo kapitalisti od takega poduka, pove pojasnilo Mason Phelps, ki je predsednik odbora, ki si je omislil tako delavsko vzgojo. Phelps pravi: "Zelo resen protiučinek proti prosperiteti in blagostanju dežele je v razlagi, da mora biti med delom in kapitalom, da morata biti kapital in delo neizprotna sovražnika. Proti škodljivim razlagi je edina odpora v izobrazbi ljudskih mas."

Hitro so zapopadli kapitalisti, da so v brezžičnem telefonu našli novo sredstvo, s katerim bodo zavajali delavstvo in obenem podpirali izredno veliko moč kapitalističnega šasopisja. Poslužiti se hočejo brezžičnega telefona za udrdiv kapitalističnega gospodarstva in da delavcem vsilijo v možgane misel, da brez mezdne sužnosti svet obstati ne more.

Nova kriza v Avstriji.

Dunaj, 23. avg. — Dr. Reich, predsednik avstrijske državne banke, je danes v odprtem pismu obtožil dr. Zimmermanna, komisarja lige narodov za Avstrijo, da podira mednarodni finančni kredit Avstrije in deluje na to, da zopet pade avstrijska valuta. Zimmerman je bil napaden radi tega, ker je v svojem zadnjem poročilu ligi narodov kritiziral državno banko, katere daje prevelika posojila privatnim bankam in industrijam.

Callie navdušeno sprejet v Nemčiji.

Berlin, 23. avg. — Predsednik Ebert, kancelar Marx, zunanji minister Stresemann in drugi vladni uradniki so včeraj sprejeli Plutarea Elisaa Calliea, mehiškega predsednika, ko je prišel v Berlin. Deputacija delavskih organizacij so mu naredile častno stražo. V Hamburgu je bil Callie gost delavskih organizacij.

Trockij napadel Dawesov načrt.

Rekel je, da je načrt delo ameriških kapitalistov, ki hočejo zaslužiti Evropo.

Moskva, 23. avg. — Leon Trockij, sovjetski vojni komisar, je snoči na zborovanju sovjetskih profesorjev v Moskvi dejal, da so ameriški kapitalisti zaenkrat dosegli kar so nameravali: z reparacijami načrti, ki so bili sprejeti v Londonu, so ekonomsko zaslužili Evropo.

"MacDonald in Herriot sta se dala potegniti od kapitalistične Amerike," je rekel Trockij. "Ta izdajalec delavskega razreda sta pomagala ukleniti nemške delavce, ki so zdaj sužnji ameriških kapitalistov. Edina sila, ki se lahko reši Evrope iz tentaklov ameriškega oktopusa, je tretja internacionala, ki deluje na to, da se izkoriščani delavci Evrope združijo v proletarski federaciji. Kadar bo to delo dokončano, tedaj lahko rečemo ameriškim kapitalistom: Roke proč!"

Danska odpravi armado in mornarico.

Načrt socialistične vlade je, da obdrži le policijo.

Kopenhagen, 23. avg. — Danška socialistična vlada je odobrila predlogo v parlamentu, katere določa, da se odpravi armada in bojna mornarica. Policija ostane edina oborožena sila na suhem za zdrževanje reda in miru. Nekaj ladij in zračna flota ostane za obrambo obrežja.

Pašleti malejše katoliške cerkve.

Rim, 23. avg. — Vlada je naznanila, da je dala finančno koncesijo v vsoti 300.000 lir škofu v Anconi za romarsko cerkev v Loretu. Temu koraku bodo sledili še drugi. Koncesija ima političen pomen. Pašistovska vlada, ki je radi zadnjih škandalov še vedno v škripeh, bi rada dobila papeževe simpatije in pomoč.

TIHOTAPSKA VOJNA V OICERU.

Resort bi bil kmalu pognan s dinamitom v zrak.

Oicero, Ill. — Edward Tanelov resort bi bil šel kmalu v zrak. Nekaj uslužbenec, ki je poznan pod imenom "Roman", je stopil na dvorišče, da vrže na kup nekaj odpadkov. Pri tem je opazil goreti vžgalno nit. Ugasil jo je z golimi rokami. Videl je, kako sta bežali dve temni senci. Poklical je ljudi iz resorta, ki so kmalu njeli 23-letnega Philipa Corrigna in 23-letnega Josepha Brooksa. Policija je dognala, da imata stike s tihotapci, ki prevažajo pivo.

Policijski kapitan William Shoemaker je sodil, da je pričela zopet vojna med tihotapci in je zašlal Tancala o zadevi. Tanel je odprto priznal, da prodaja pivo, kakor da bi živel v šasih, ko se ni bilo prohibicije. Pripovedoval je, da menja večkrat pivo, ker nekateri prodajajo zelo slabo pivo. Dejal je, da je bil pozvan k telefonu malo prej, preden je odšel na detektivski urad. Neznane mu je povedal, da naj pustijo fanta na miru, če ne bodo tovariški prijatelji tje in mu bodo posvetili. Dodal je, da ne želi proti fantoma uvesti sodnijskega postopanja, vseeno bi rad izvedel, kdo ju je poslal.

V Tanelovem resortu se že dalj časa shajajo tihotapci z opojnimi pijanci in igralci za denar.

TIHOTAPSKA USTRELIL SERIFA Z NJEGOVIM LASTNIM SAMOKRESOM.

Shreveport, La. — Šerif E. M. Rents je zasabil tri zamorce v Anslayju, ko so kuhali žganje. Prišlo je do pretepa med zamorci in šerifom, v katerem so zamorci vzeli šerifa samokres in ga ustrelili.

Patrolje zdaj love zamorce, toda uspeha niso dosegli.

NAPADI NA DAWESOV NAČRT V NEMČIJI.

Komunisti v nemški zbornici, ki vodijo obstrukcijo, so razbili prvo sejo. Francoski komunisti tudi trgajo pakt.

HERRIOT JE DRUGIČ ZMAGAL V PARLAMENTU.

Berlin, 23. avg. — Komunistična skupina je včeraj razbila prvo sejo nemškega parlamenta, ki je bil sklican v svrhu ratifikacije londonskih pogodb in sprejetja izjavnih zakonov za izvajanje Dawesovega načrta. Komunistični voditelji so izjavili, da je Dawesov načrt pakt sužnosti, katerega namen je, podjarmiti nemške delavske mase v interesu mednarodnih bankirjev in kapitalistov, zato bodo storili vse, da se načrt zavrne. Ker ne morejo ubiti načrta z glasovi, nameravajo preprečiti vsako debato v zbornici s sabotažo in obstrukcijo.

To so dosegli takoj na prvi seji. Ko je bila seja odprta in je stopil na govornico ministrski predsednik Marx, da poroča o svojem delu v Londonu, so komunisti zaglali tak vrišč in ropot, da je bilo vsako zborovanje nemogoče. Zastonj je zbornični predsednik Wallraf vnovil in pozival k redu.

V največji rabuki je predsednik izključil komunističnega poslanca Schwartza, ki je bil najbolj nemiren, iz zbornice za 20 dni. Ker Schwartz ni hotel zapustiti svojega sedeža, je prišlo 30 detektivov, ki so ga odnesli iz zbornice. Nato je bila seja odgodena do danes.

Paris, 23. avg. — Francoski parlament je danes že drugič izrekel zaupnico Herriotu. Na predlog demščarjev in komunistov, da se zborovanje zaključi, je zbornica odglasovala s 305 proti 209 glasovom, da se debata o londonskih paktih nadaljuje.

Včerajšnja seja francoske zbornice je bila zelo burna. Debata je trajala osem ur. Poincarerejvali in komunisti so silovito napadali londonske pakte. Dočim so nacionalisti vpili, da je Francija osleparjena in da je prijateljstvo Anglije sleparija, je Marcel Cachin, voditelj komunistov, izjavil, da sta Amerika in Anglija imperialistični sili, ki hočeta zaslužiti proletarijat Nemčije in Evrope sploh.

Leon Blum, vodja socialistov, je v dolgem govoru tudi kritiziral Dawesov načrt in londonski zaključek glede podaljšane okupacije Porurja, toda na koncu je izjavil, da bodo socialisti kljub temu glasovali za ratifikacijo.

Rim, 23. avg. — Italijanska vlada je danes odobrila delo italijanske delegacije v Londonu in potrdila vse tozadevne zaključke.

Polet okoli sveta.

Italijan se izgubil.

Reykjavik, Islandija, 23. avg. — Italijanski letalec Locatelli, ki je spremljal Američana v Grenlandijo, ni še danes dospel tja kot se glasí brezžična brzojavka. Poveljniki ameriških bojnih ladij, ki stojijo ob grenlandski obali, so poslali akavtske letalce nad ledena obrežja, toda megla je bila tako gosta, da niso mogli ničesar videti, nakar so se vrnili. Američani upajo, da je Locatelli zgrešil črto in se spustil na tla v kakem osamljenem okraju Grenlandije. Najnovejša vest se glasi, da je bila organizirana ekspedicija, ki bo iskala Italijana. Ekspediciji so se pridružili tudi Eskimi, prebivalci Grenlandije, ki poznajo kraje.

AMERIŠKA LETALEC STA PRIPRAVLJENA VSKAŠAS NA PRIBODNI ZRAČNIŠKOT PROTI KANADI. Grenlandija je zdaj prvič videla eroplan. Velike množice Eskimov oblegajo taborišče letalcev v Frederiksdalu.

SNEG V JUŽNI DAKOTI.

Lead, S. D. — Tuka je padel sneg, lahko sneg v četrtak.

Ameriška diplomacija in sovjetski poslanik.

Karahan v Pekingu je ožigosal ameriškega poslanika.

Peking, Kitajska, 22. avg. — Besedilo note, katero je sovjetski poslanik Karahan naslovil na japonskega poslanika in katere je namenjena ameriškem poslaniku, še ni znano, ker nota ni dospela na svoj cilj. Japonski poslanik Jošisava jo je vrnil Karahanu s pripombo, da je prevedel osebna. Karahan je pa poskrbel, da je javnost vsceno izvedela njegovo mnenje o ameriški diplomaciji. Kitajskim listom je dal sledečo izjavo:

"Ameriška diplomacija se precej razlikuje od sentimenta ameriškega ljudstva. Ameriška diplomacija se tako boji in tako sovraži sovjetsko vladu, da se ameriški poslanik v Pekingu ne more premagati, da ne bi pošiljal neprijaznih komunikacij ruskemu poslanstvu. Nehvaležna naloga bi bila, učiti ameriškega reprezentanta dobrih manir in uljudnosti, ampak uljudnost ni vprašanje, ki je zdaj na dnevnem redu.

"Razumljivo je, zakaj ameriška vlada sovraži sovjete. Naša pogodba s Kitajsko je zavdala toliko udarce ameriški kitajski politiki. Hlinavstvo in krščansko bigotstvo, v katerega se zavija ameriška politika napram Kitajski, sta bila docela razglajana pred očmi kitajskega ljudstva.

"Amerika noče priznati sovjetske vlade. Mi je ne silimo, ampak ljudstvo Združenih držav je prišlo prejalisej brezpogojno. Sedanjega režima v Washingtonu ne bo več, kadar se to zgodi. To je režim nasilja v Ameriki, ki krati Kitajcem suverene pravice, davi filipinsko ljudstvo, vtika se svojevolično v zadeve južnoameriških narodov in dopuška, da se zamorec v Ameriki godi slabše kot pesu — to je režim, ki je bil pred kratkim razkrit v formi največje korupcije na svetu, korupcije v znamenju olja, v katero so zapleteni senatorji, ministri in sodniki, tako da predsednik ne more najti poštenega sodnika, ki bi sodil krivce."

SENAT SE LAHKO PREPRIČA O DAUGHERTYJEVIM VLOGAM.

Washington, D. C. — Po navodilu justičnega tajnika Stona, ki je odklonil postati grešni kozel za Daughertyjeve brate, je štab justičnega departamenta predložil najvišjemu sodišču vlogo, v kateri pravi, da je senat v pravem, ko je apeliral proti odloku okrajnega zveznega sodišča v Cincinnati, s katerim je okrajno sodišče izreklo, da senat nima pravice pogledati v knjige bankirja Mal Daughertyja, da se prepriča, za koliko je obogaten njegov brat Harry Daugherty, ko je bil načelnik justičnega departamenta.

Stone, ki je justični tajnik, meni, da ima kongres pravico pogledati v te bančne knjige. Ako se pronajde, kot sta senator Wheeler in senator Brookhart že pričela spoznavati, da je Harry Daugherty v banki Mal Daughertyja naložil veliko gotovine, ni to stvar Stona — saj kaj takega ni v volilnem letu.

Senat je apeliral proti sodniku v Cincinnatiju, ker je sodnik izdal sodnijsko prepoved, v kateri je izrekel, da senat nima pravice pozvati predse Mal Daughertyja zaradi raztaljenja, ker je odklonil prinesiti bančne knjige in zapiske. Senatni reditelj ga je aretirjal, ko je sodnik odredil, da naj se izpusti.

Daughertyjeva zadeva še ni končana in v washingtonskih krogih pričakujejo razkritij.

Tudi v Afriki so povodnji in nesreče.

Capetown, Južna Afrika, 23. avg. — Železniški most na progi Thieskayes, omajan valod velike povodnji, se je včeraj podrl pod vlakom in 29 oseb, večinoma domaćinov, je našlo smrt v podrtinah.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisati se na vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za izposojnino \$8.00.

Naslov na vsa, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (July 1-24) poleg vsakega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnem potekla naročnina. Ponovite je pravčasno, da se vam ne ustavi list.

KANDIDATJE STARIH STRANK POJEJO VSAK SVOJO PESEM.

Ampak pravega zrna za delovno ljudstvo ni v nobeni.

Zapelili so kandidatje demokratične in republikanske stranke. Omamiti hočejo farmerje in delavce, da glasujejo zanje v novembru. Med zadnjimi, ki je zapel svojo pesem, je Dawes, ki je izdelal načrt, da dobi Nemčija dve sto milijonov dolarjev posojila, za katerem pravi milvaški zvedenec Putnam, da ne bo nihče drugi imel koristi kot Morgan in njegova skupina bankirjev.

Dawes je udaril po La Follettu kot rdečkarju vseh rdečkarjev, ki vodi vse nezadovoljne proti sedanjemu kapitalističnemu gospodarskemu redu. Nastopil je kot odločen in neizprosni bojovník kapitalizma. Pri tem je hvalil seveda Coolidge in mahnil je malo po demokratih, ker niso jasno povedali, da so za kapitalizem.

Tudi fraz ni manjkalo v njegovem govoru, kajti blebetal je, da so temeljni principi ameriške ustave v nevarnosti, ker La Follette zahteva nacionalizacijo ameriških železnic in kritizira ameriška sodišča.

V vsem njegovem govoru ni bilo besede v pravo korist delavcem in farmerjem.

Delavcem in farmerjem bo zdaj lahko izbirati med Coolidge, Davisom in La Follettom. Dawes, podpredsedniški kandidat republikanske stranke je povedal odprto, da je republikanska stranka odločno za ohranitev kapitalizma, demokratična tudi, ampak ona se to boji povedati odprto.

Ako so farmerji zadovoljni, da bodo zastopali deli, njih farne bodo prihajale na kant, od sadov njih dela bo imel le Wall Street koristi, naj kar volijo Coolidge ali Davisa. Ako jim je všeč, da nimajo njih produkti nobene cene, kadar odhajajo na trg in da morajo plačevati odevne cene za vse življenske potrebščine, naj ne pozabijo voliti Coolidge ali Davisa v novembru. Ako so farmerji zadovoljni, da ljudje, ki imajo majhne dohodke, nosijo najtežji del davčne butare, naj volijo kandidata demokratske ali republikanske stranke.

Če delavci žele, da bodo še nadalje tako izkoriščani kot zdaj in da se ne stori ničesar za odpravo brezposelnosti, oskrbo za starost, podporo v boleznih, naj se izrečejo na volilni dan za Coolidge ali Davisa.

Ako delavci mislijo, da je prav, da morajo delavski otroci že v najnežnejši mladosti na delo v industrijska podjetja, mesto da hodijo v šolo, naj naredijo križ na glasovnici, kjer je Coolidgevo ali Davisovo ime.

Če so delavci prepričani, da je kapitalistični gospodarski sistem najboljši in da se ne da nadomestiti z boljšim gospodarskim sistemom, tedaj je zanje pravi kandidat Coolidge ali Davis.

Dawes je razvil program in povedal, da je trden podpornik kapitalizma. Torej se naj nihče ne jezi, ako bo oddal svoj glas za republikanskega ali demokratičnega kandidata, ako ga bo v prihodnjih štirih letih opletal bič kapitalizma tako krepko, da se bo kar zvijal pod udarci.

Prejel bo, kar si je sam izvolil. Kar si pa človek sam izvoli, mora biti zanj prav in nikakor ni lepo, ako zabavlja čez stvari, ki jih je sam želel iz srca in si jih tudi izbral.

Odkar je Dawes govoril, se ne bo nihče mogel izgovarjati, da ni vedel, da je volil za ohranitev kapitalističnega gospodarskega sistema, ako voli za republikanskega ali demokratičnega kandidata. Dawes ni prikrival svojih besed, ampak bil je odkritosrčen. V njegovem govoru ni enega zdravega zrna za delovno ljudstvo, ampak za gospodujoči razred je bila v njem pogača.

Dawes ni imel prav nobene grajalne besede za teapotski škandal. Niti opravičil se ni, da je bilo kaj takega mogoče ob času republikanske uprave. Zanj je to dovršen dogodek, ki je bil nekoč sicer neprijeten za republikansko stranko, danes je pa že pozabljen. Tudi afere justičnega tajnika Daughertyja ni omenil. To je že tudi pozabljena reč za republikansko stranko. Zdaj se gre vendar, da republikanska stranka ostane zopet štiri leta v sedlu, ako pa to ne gre, naj pride demokratska, samo da ne bo izvoljen La Follette, ki je res nevaren kapitalizmu. Zato se mu je zdelo, da je velika neumnost, ako govori o preteklosti. Volitve so tukaj in Dawes je s staro gardo vred v obeh strankah neustrašen bojovník kapitalizma.

SLIKE IZ NASELBIN.

Ramsey, Ohio. — Delavske razmere pri nas so skoraj na ničli. Nekaj premogovnikov sicer obračunje, ampak dela ni dobiti. Ako delavec konča s svojim prostom, mora čakati na drugega po dva ali tri tedne. Vse skupaj je zanič. Člani bi se gotovo bolj zanimali za unijo, ako bi voditelji bolj gledali na dobrobit članstva in nudili uspešno pomoč članu, ko je potreben. So pač slabe razmere vseh povsod. Delavci težko dobi znanost pomoč, a če ima plačati uniji kak asosment, zato mu je treba biti točen. Pri uniji bi nedvomno na primer lahko pomagali, ko rudar dokonča v svojem prostoru, da bi mu posredovali do drugega prostora, ampak pomoči ni. Tako se je naredilo s menoj in še s več drugimi delavci. Hodil sem po Pennsylvaniji, a nisem videl dosti razločka v razmerah, sploh kakor izgleda, da bo še slabše za nas premogarje, kakor je razvideti iz časopisov. Premoga že kmalu menda ne bodo več potrebovali, radi česar je umevno, da tudi ne bodo potrebovali nas. Potemtakem bi bilo najboljši, ako bi mogel človek živ v zemljo.

V tukajšnjem premogovniku je kapitalizem v kratkem zahteval tri sloveške žrtve. Ubilo je tri rudarje samo radi tega, ker ni dosti varnosti po rovi. Družbe gledajo samo na to, da bi bil njih dobiček večji in večji, ali za delavce pa prav nič ne gledajo.

Nekaj bi se rad opravičil pred rojaki, katerih veliko me pozna. Meseca maja sta prišla dva rojaka iz West Virginije v Penno, v neko naselbino, in govorila o meni veliko neresnice, za kar bom tudi hotel imeti zadostnjenje od njih. Hočem vedeti, kako krivico sem jima storil. Takrat, ko sem prišel v West Virginijo in smo se skupaj "pečali", pa je bilo vse dobro. Nekemu prijatelju, s katerim smo bili skupaj med tistim časom v eni hiši, je bilo nekaj zvezo, za kar je takoj obdolžil tesarje, ki so ravno tisti dan popravljali hišo, v kateri smo stanovali. Zdal je pa obrnil, da sem jaz vzel in drugi njegov prijatelj je tudi v Penni tako izjavil, da mu je zmanjkalo \$15, za kar tudi mene dolži. Tega ne prestanem. V resnici mi jih je posodil, kaf me ni nič sram dati v javnost, ker sem mu jih tudi takoj povrnil ob prvi priliki.

Se več drugih stvari sta dotičnika pripovedovala, česar se pa ne izplača omenjati. Ako hočeta kaj vedeti, naj se obrneta na mene in vse jima bom povedal, ker do njih ne morem, ker sta nekje v Forest Cityju, Pa. Mnogokaj govore okoli, pri čemer bi jim pa priporočal, da predvsem pazijo, da ne širijo v svet laži. Če kdo hoče vedeti podrobnosti o govorcih, ki jih razširjajo, naj se kar obrne name, povedal bom resnico.

V tej naselbini imamo tudi društvo Slovenske narodne podporne jednote, ki še dosti povoljno uspeva, ako upoštevamo, kako slabe so sedaj delavske razmere.

Pozdravljam čitatelje Prosvete! — Leopold Mur, Box 55.

Waukegan, Ill. — Ko sem se pripravil zložiti moje vrstice na papir, je zabučal močan veter na okno, da sem mislil, da bodo vse šipe popokale. Nehote sem se zamislil, kar je povzročilo, da sploh nisem vedel, kaj naj napišem na papir, katerega imam pred seboj. Nekaj časa premišlujem, pa sem se spomnil takoj pri drugem vetrovnem sunku, da je leto vetrov, ki tekmujejo med seboj kakor kandidatje političnih strank, kdo bo jačji. Ko vidim, da moje razmišljanje ne doseže pravega zaključka v tem, si mislim, da je najbolje, ako preidem na bolj važno vprašanje, pri katerem je treba nekoliko seznaniti članstvo organizacije, o stvari, ki jih bo morda bolj zanimala.

Slovenci v naselbini Waukegan in North Chicago so si postavili svoj narodni dom, katerega stavba naj služi za shajališče vsakomur, kdor je sin ali hči slovenske matere, naj nas vodi po poti medsebojne vzajemnosti potom kulturne vzgoje, pravega moralnega življenja naše mladine in nas samih. Stavba Slovenski narodni dom je po šestih letih obstoja dobila v notranjih prostorih novo obleko, to se pravi, da je prvič prebarvana in okrašena. Ako stopiš v prostore, ti pride takoj na misel, da so vse sobe in dvorane skromno in lično delo, v dovršenosti pa nadkrijuje vse bahato in očabno delo marsikatero drugo dvorano, kar te navdaja z nekako zadovoljnostjo, da si moraš nehote misliti,

da Slovenci v Waukeganu in North Chicago niso pozabili dolžnosti. Postavili so spomin narodu, ki se zaveda svojega obstoja. Akotudi smo majhen narod med stotiljskimi, vendar bomo uvažali spoštovanje med tujei.

Članstvo in delničarji! Opozarjati vas moram, da vas veže dolžnost, udeležiti se izvanredne delniške seje dne 28. avgusta ob osmih zvečer. Važnost te seje je predvsem rešitev oddaje ponudbe za barvanje zunanjih oken in vrat. Drugo važno rešitev imamo glede oddaje glavnih dvoran za javne plesne. Da vas, delničarji, opozarjam glede oddajanja dvoran v najem, je moja dolžnost, ker sta tu dva vzroka, prvič, ker se mnogo članov izraža na način, ki je nepremišljen. Mislijo, da je privatna obrt vseeno kakor splošna ljudska. Dotičnim ljudem je dobiček vse, ugled naroda v naši naselbini pa deveta briga. Moja pripomba je, naj članstvo pride v največjem številu skupaj, da odloči samo in se izrazi po svoji volji. Na seji, katere je sklicana radi tega na četrtek dne 28. avgusta, je torej odločiti glede oddaje plesne dvorane s dnem 31. avgusta t. l. Drugače bi se seja vrnila na isti dan.

Torej delničarji, Slovenci in Hrvatji, pridite na izvanredno sejo na omenjeni večer, da rešimo stvar kar najugodnejše. Obenem vas prosim, da pri tej priliki ogledate vse prenovljene prostore, da potem tudi lahko izrazite vaše zadovoljstvo po svoji sodbi. Ne pozabite na večer 28. avgusta! Z združenimi močmi za Slovenski narodni dom! — Math. C. Warsek, tajnik.

Kriza prihaja z nezaposlenostjo.

Padanje v trgovini se še nadaljuje. Razmere v Illinoisu predstavljajo precej dober barometer. Poročilo, ki ga je objavila čikaška Tribuna, se glasi:

Nezaposlenost v Illinoisu je bila med julijem tako velika da je obratovanje po tovarnah te države sedaj približno enako padlo, kakor je bilo leta 1921, katero leto je bilo smatrano za najbolj slabo, kar jih še pomni zgodovina te države. Zadnji mesec je bilo od slovitih kakih 30.000 delavcev, dočim je zaposlenostni barometer pri tem padel z višine 14 odstotkov nad zaposlenostjo v letu 1922 na 3.6 odstotka nižje.

To padanje v industriji, katero stalno narašča nezaposlenost v državi, opazuje državni department za delo. Številke izkazujejo, da je meseca julija bil še največji padeč v nezaposlenost, kar brezdelje narašča.

Dejstvo se ne da utajiti, da smo ravno sedaj v sredi depresije. Poročila iz vsakega važnejšega mesta države napovedujejo nazadovanje. Industrija sama je izročila 150.000 oseb v nezaposlenost v enem letu. Poleg tega je veliko število delavcev, ki delajo samo po tri do pet dni v tednu, dočim nekateri samo po nekaj ur vsaki dan in so na ta način deloma nezaposleni.

Ugotovljeno je, da je nastala zelo velika nezaposlenost v kovinarski, strojni in prevozni industriji. V jeklarski in železarski industriji je bilo odlovljenih sedem odstotkov vseh uslužbencev, dočim je morale pustiti delo 11.6 odstotka uslužbencev prav v tej stroki že meseca junija.

Iz Jolleta, Ill., prihajajo glasovi, da v tamkajšnjih velikih jeklarskih podjetjih obratujejo s komaj 50 odstotki normalnega števila delavstva.

IZ PRIMORJA.

Požar v Idriji — V noči dne 1. avg. je začel goriti senik pri hiši vpokejenega rudarja Jelencu blizu farne cerkve v Idriji. Dogodek je nenavadno razburil prebivalstvo, ki je bilo ob tej uri že v postelji. Samo krepki akciji domačih ognjegasev se je zahvaliti, da je bil požar kmalu pogasjen ter ni imel usodnih posledic.

Ogenj na Lokvah. — V ponedeljek 4. avg. je nastal ogenj v hiši mladoletnih Kogojev na Lokvah. Zgorole je skoraj vse, pohištvo in pridelki. Skupna škoda znaša nad 7000 lir. K sreči so se vsaj ljudje rešili.

FREDAL ZA INFORMACIJE.

Odgovori na vprašanja.

Bo. Chicago. — Vsaka oseba, rojena v Združenih državah, je državljan Združenih držav in ima vse državljanske pravice kot tu rojen državljan, ne glede na to, kdo so bili njeni starši.

Vesti iz Jugoslavije.

STRAHOVITI NALIVI V POLHOVAJSKEM POGORJU.

Fetnajst ljudi je utonilo, večmilijska škoda, mostovi porušeni.

Ponoči dne 8. avgusta je divjala nad sorško dolino in Polhovim gradcem strahovita nevihta, kakorke ljudje že dolgo ne pomnijo. Soparica je bila še dan ob devetih pa se je nenadoma stemnilo nebo, nakar je pričelo treskati in bliskati, kar je bilo na znanjevanje groznega neurja. Začelo je nevzdrežno liti, za trenutek ponehalo, a potem zopet kakor iz škafa s podvojeno silo, prinašajoč smrt in uničenje vsepo vsod. Grape in potoki so narastli v strahovite hudournike kajti z bregov je kar lilo vanje. Tekom ene ure je voda v potokih narastla za več metrov, ponekod pa celo po šest metrov. Valovi so bučali in razbijali skale. Grozno je pustostil prestopil potok Hrastnice, ki je drvel proti Pušlatu pri Škofji Loki.

Od Škofje Loke po puštalski grapi proti Sv. Ožboltu je veliko razdejano. Na Fojkah je stanoval v starem mlinu dninar Jaka Jankovič s družino žene in petih otrok. Hudournik jih je zasačil v spanju, voda je udrla v mlino, ga razdejala in odnesla, a Jankovič se je z ženo in starejšo hčerko rešil v hrib, drugi otroci so najbrž našli smrt v valovih. Nekoliko nižje dol se je nahajala Lovra Kržišnikova žaga, ki jo je vso razbilo, odneslo ves les, o hlevu in šupi pa ni tudi sledu več. Za četrte ure nižje dol je imel žago Jakob Fojkar, ki se je baš v nevihti vračal s hlapcem in vozom domov. Ko sta prišla do žage, so jima zajeli valovi voz in odnesli Fokarja, hlapca in konja. Nižje dol pred hiško Pavla Kristana se je zagordila ogromna masa travmorja in šare s valovi. Gospodarja ni bilo doma, žena in mladoletni hčerki so pa poživeli. Žena je nenadoma zapazila pri oknu hile vodo. Žena je skočila v sami srajci v vežo, kjer je tudi že zavalovila notri vodo, hčerki so vodni valovi kar iz postelje odnesli, hišo pa spodkopali in zrušili. Kristanova žena se je z največjo težavo rešila k sosedu.

France Hribnik, p. d. Dobravec v Pušlatu je imel svojo lesno industrijo. Hlapca sta nenadoma zapazila, da so se žage zaprle, hitela sta odpirati, da gre voda na prejš, a bilo je prepozno. Med trčenjem in pokanjem tramov so se žage pogrezile v potok in odplavile dalje. O žagah ni več sledu. Tudi Hribnikova hiša je skoraj popolnoma porušena, a velike zaloge lesa odnečene.

Enako grozna je bila ločniška grapa. Beli potok, ki teče mimo hile Matevža Allča in se izliva v Ločnico, je zalil hišo. Ločnica sama pa podrla žago ter izpodkopala hišo, da stoji samo še ena stena z dimnikom. Vdova Janeza Allča se je rešila, ker se je krčevito držala stene toliko časa, da so ji prinesli lestvo in jo rešili. Otroci so pa valovi hitregli iz hiše in odgnali po grapi nizdol. Od petih otrok pogrešajo štiri. Tudi žena tja priženjena Rusa in otrok sta našla smrt. Semečevega hlapca Miho je nevihta zajela v kozolcu. Ker se je streha kmalu razkrlala, je hlapec skočil v vodo, ki ga je takoj podrila na tla, da je obležal na mestu mrtve. V Semečevem hlevu so bile štiri glave živine; vse je poginilo.

Pod Okornovo žago na Sori so našli truplo 14 let starega sina Janeza, skoro popolnoma golega. Rusovo ženo in otroka pa v grapi. Iz Sore in Save so potegnili štiri otroke, Semečevega hlapca, konje, krave, prašice in več domačih živali.

Sora je narastla nad dva metra in valila ogromni plen proti drzavnemu mostu v Medvodah, kateri je tudi ni mogel ustaviti in odnesla ga je dalje. Pritisk vsled nabranih tramov in drevoče vode je bil tako velik, da je skoro popolnoma šel železniški most in je tako ves promet ustavljen. Skupno število pogrešanih v hrastniški in ločniški grapi je od 12 do 15.

Nad Polhovim gradcem se je najbrž z neurja utrgal oblak, kajti poteki so tako narastli, da so prestopili bregove in poplavlili vso dolino, da je uničen ves pridelek. Prižadete so vsaj: Suica, Gabrje, Hrastovica, Belica, Dol, Dolenja vas, Srednja vas, Pristava in Polhov gradec. V Polhovem gradu so našli neznanega utopljene v soboto dne 9. avgusta zjutraj, da je je stonila mlada deklica Ana Šifer, ko je šla čez brv in ji je izpodrsnilo. Od Polhovga gradca

proti Suici je voda odnesla 14 mrtov in brvi. Posestnika v Petu čevem gradbu je hudournik odnesel gospodarsko poslopje in porušil hišo. V Polhovem gradu je škodovana elektrarna in vodovodna je odnesla jez, struga poteka teče drugod. Ljudstvo je obpano. V pol ure je bila poplavlja na vsa dolina. Pomoč prizadet je nujno potrebna.

Navihana pustolovka. Varnostne oblasti se že dalje časa trudijo, da bi prišle na sled Neži Travnkar in sicer zaradi raznih tatv in sleparij. Ženska pa se je na pravočasno umakniti ter je je konec popihala na Hrvaško. Varna vlačugarica se rada izdaja tudi pod napačnimi imeni, naj je za Marijo Vrstovick.

Ogenj. V nedeljo dne 27. t. kmalu po 6. uri zvečer je prišlo goretu na posestvu industrijalca Avguština na Polulah. pri Celju. Začelo je goretu podstrešje, a došli gasilci ogenj kmalu pogasili. Ker so našli na podstrešju tudi v hiši mnogo alame, sveč, bencina, je sum, da je bilo namnoma zažgano. Tozadavna prekava je v teku.

16letna mati. V Sarajevu je v t. dni v neki gostilni najden mrtorojenček. Policijske je kmalu našla otrokovo mater. To je 16letna deklica Katica Perleviski, ki je zanosila v 15. letu. Katica je puščena, a njena mati po aretiranu. Našli so tudi očeta, ki je javil, da bo za otroka skrbel.

Novice iz Kranja: — Ivan Sedelj, mehanik v Kranju, se je zasil s motornim kolesom iz Ljubljane ter si pri tem zlomil noge. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico. — V gradbenem oziru Kranj precej pomlaja. Tovarna Rakovec je skoro dokončala svojo dodzavo enonadstropne hile dvonadstropno. Trgovec Fran Majdič ravno dokončuje svojo veliko stavbo v kokrskem mestju, istotako trgovec Berjaki je spremenil gospodarsko poslopje poleg Fidora v lično stavbo. V novih vilah poleg Majdič stannjejo lastniki istih in najeniki. Park pred Narodnim domom tudi že dobiva upravn čedno lico. Odkar so postavljene v park klopice, je obisk precejšen.

V znamenju novej. — V gostilni v Kozarjah pri Dobru sta se stela železniški delavec Alojzij Sojar iz Notranjih Gorij in Brezovici in Jernej Armil iz Kariji. Sojar je svojega tovarar udaril, kar pa je tega tako ušlo, da je potegnil žepni nož in prerezal. Sojerejo žile na desni roki. — V Nevljah je delavec Anton Trobevič v pretepu zasedel tesarju Hermanu Flerinu iz Olike ka nož v levo roko. Ob ranjenju sta morala iskati pomoči v bolnici.

Otrok pod vozom sosa. — Smolniku nad Rušami so pri posestniku Gornjaku na Bregu pregledali voza, ki je bil s senom naložen, vole in pozabili voz zavrti. Voz je začel drčati po bregu navzdol ter na travniku povzročil 5 tednov starega otroka, ki je popolnoma zmečkal glavo. Orok je bil takoj mrtve.

Razno nezgoda. — Marijan Kefiški, posestnikovega sina Ljubljani, je domači konj udaril s kopitom po glavi in mu zadal em dolgo rano. — Franc Orešnik delavec v tovarni Remic in Kom si je pri padcu zlomil levo roko. Ponesrečence so oddali v spletno bolnico.

Umrl v Ljubljani. — Fran Prošič, delavec, 61 let. Franci Gruden, posestnikova žena, 47 let. — Jernej Funtek, tovarn. delavec, 38 let. — Fran Hočevar, uličnik, 84 let.

Rimski kip v beograjski trnjava. — Pri iskapanju temeljev za novi geografski institut v beograjskem gornjem mestu so našli delavci marmorni kip, nad dva metra visok. Kakor poročajo beograjski listi, je kip starorimskega izvora ter predstavlja ženo v elegantni pozi s rimsko togo prekramen; v levi roki drži svetel kamen, z desnico, dvignjeno na ramena, drži ogrinjalo, ki je lepših linijah pada čez polovico prsi in pleč. Občalovali je, da se bo v bližini našla tudi upodobitev kipa brez glave. Inženirji upajo, da se bo v bližini našla tudi upodobitev kipa, se je s tem moglo dognati. Na istem mestu so našli tudi večje število rimskih bakrenega denarja.

Žitne cene so začele pri nas pet padati. — No, kruh se medtem podražuje. Vesti o slabi letini in podražje. Cene žit so se v zadnjem času bliskoma razširile po vsem svetu, so imele spekulativni namen. Izkazalo se je, da bo letina v resnici čez povprečno. Spekulanti so se pa v eno okoristili. In se bodo pri novem padanju cen zopet okoristili.

Zapustil nas je v najlepši moški dobi star 37 let. Tudi v tem

ZADRUGA.

Spisal Josip Stare.

V širnem svetu malokdo ve, kje je mesto Prnjavor, pa saj je tudi Prnjavoreem malo mari, kakšen je ostali svet in kaj se godi po njem. Tako je bilo nekdanj, a dandanes bržkone tudi ne bode drugače, zakaj v nobenem časopisu ni bilo čitati, da bi se bila delala železnica v Prnjavor, kjer pa ni železnice, tam se ni bati, da bi ljudje kaj kmalu opustili stare svoje sege in navade, zlasti v takem kraju ne, ki je okoli in okoli zagrajen z gorami, in ki ga le malo slabih potov-skozi ozke so- teske veže z velikimi cestami in z rekami, po katerih se vozijo parne in toverne ladje. Zato pa Prnjavorci nikakor niso bili nasprotniki koristnim napravam no- vega časa, in čim bolj so jih po- znali, tem bolj so jih cenili. Prav čudne stvari so si obetali od žele- znice ter bili prepričani, da se Prnjavor takoj povzdigne v ve- liko mesto, kadar vanj prisopiba železni konj. Če sta okrožni gla- var ali pa mestni župan, ki je za- jedno bil deželni poslanec, odšla v stolno mesto, vselej so jima naročali, naj bi za Prnjavor iz- prosila železnice. Okrožni gla- var, postaven, debel možiček, bil je prebrisane glave, pa dobroduš- nim Prnjavoreem ni hotel podi- rati lepih nadej v železnico, am-

pak celo utrjal jih je v njih. Ljudje so se zdalec poznali drdra- nje njegove kočije, in vselej, ka- dar se je iz prestolnice ali iz ve- likega deželnega mesta vračal do- mov, hiteli so pred hišo, da bi vi- deli prerokski njegov obraz. Kadar je prijazno smehljaje se pozdrav- ljaj, pomenjalo je dobro srečo, in sosedje so stikali glave in ugrabili, kaj je pač opravil pri vladi; če so se mu pa ježile goste obiri in je černo strmel pred se, takrat so ljudje zmajevali z glavami ter se molče vrnili na delo. Nekega dne se je zopet prav dobre volje iz prestolnice pripeljal domov. Ni minula niti dobra ura potem, in tu in tam so se shajali ljudje in poslušali vesele novice, katere jim je razlagal kakšen veljaven mest- ni starejšina. Okrožni glavar je govoril z ministrom in s cesar- jem samim, in "že prihodnjo po- mlad bodo inženirji prišli v Pr- njavor merit železno cesto." To besede so letale od ust do ust, in ti- hiše prnjavorske ulice so oživele kakor ob semanjih dneh. Vse je bilo zbegano, zakaj še isti večer se je imelo mesto razsvetliti, a zaslužnemu glavarju so hvaležni Prnjavorci napravili bakljado s "turško glasbo".

Marsikdo se bode čudil, da so Prnjavorci imeli glasbo. Pa saj je niso imeli od nekdanj. Takrat je bilo pač žalostno, posebno pred- pustno, ko sta eigan Miško in njegova sin bila edina glasbenika; stari je piskal, mladi pa godel. V tem primahu v Prnjavor devet

potujočih čeških škripačev in za- čeli so se veselje dnevi, da stari ljudje niso pamtili takšnih. Vsa- večer je bil v drugi gostilni ples, in tačas, ko je mladina plesala, posvetovali so se moške, kako bi osnovali stalno mestno glasbo; kajti da jim je je treba, kakor r- bi vode, to je bilo zdaj vsakemu jasno. Posebno živo se je za glasbo potezal stotnik in povelj- nik "purgarske garde", ki je je hudo pogrešal o svetem Rekinjem telesu in o drugih slovesnih pri- likah. Med počitkom so ti veljav- ni moške pozvali med se prvega godeca, gospoda Beranka, ponudi- li mu kupico vina in ga vprašali, če ne bi s tovariši svojimi hotel za zmeraj ostati v Prnjavoru. Si- romaškemu godelcu so se kar oči zasvetile od prevelike sreče, da se mu ne bode več treba potikati po svetu do vasi do vasi in pred vsako krmo napenjati plinč za nekoliko ubogih krajarjev ali pa tudi zastonj, ne da bi kdaj zju- traj vedel, kje si bode drevi našel nočiča. V Prnjavoru se mu je zdelo, kakor v nebesih, in zdaj ga vabijo, naj bi za zmeraj ostal tu! Prvi trenutek ni mogel ziniti be- sede; kakor gluhomec je strmel pred se, srknil nekoliko sladke kapljice, potem pa pogledal zbra- no gospodo, če pač ne mislijo ša- lit se z njim. Pošteni obrazi so mu bili porok, da moške govore resnice. Udal se je torej in kmalu so se do dobra zmenili. Vsa go- dec bode od mesta dobival na leto po jeden seženj drv in brez pla-

čila v najem jedno ral zemlje, "garda" pa bode pri svojem stotniku, ki je zajedno bil krojač, hanočila vsem jednako opravo. Tudi so se sklenili, da bodo na mestni račun naročili veliki bo- ben, ki bode glasbo ukrepal pri svečanih obhodi. Nepopisno je bilo veselje navzočne mladine, ko je mestni pisar stopil na mizo in oznanil, da bodo v Prnjavoru od- slej imeli svojo stalno godbo! "Živio!" in "živeli!" je zvenelo po dvorani, kozarci so zveneta- li, ali ko je potekla ura počitka in se je "kapelnik" Beranek vni- til k tovarišem svojim, zatrobili so tako hitro polko, da je niti najrunejše noge niso moge do- hajati.

Res umno so ravnali Prnjavor- ci, da so porabili lepo priliko ter si brez truda in troška napravili glasbo, ki jim je takorekoč padla v naročaj kakor darilo srečne u- sode. V kakšni zadregi bi bili zdaj, ko je bilo vsak čas treba ča- stiti oblastnega glavarja, da se ne bi ohladil zaradi železnice; a še je kakov višji vladni gospod slučajno prišel v Prnjavor, mogli so tudi njega odlikovati in mu iz- kazati čast, ki mu gre. "Beseda takšnega gospoda velja več, nego brezkončni govori deželnih in državnih poslancev," umovali so prnjavorci moške in bili so uver- jeni, da jim ne nide železnica. O tem splošnem zaupanju so pričali tudi zunanja znamenja. Krmar- prut goro je dal na svojo hišo na- praviti velikanski napis "Gostil- na pri železnici". Vdovo Kato,

ki je po kuhi in pijaci svoji slu- la kakor prva krčmarica, ježilo je strašno, da se ona ni prej do- mislila časa primerjave imena; ali da bi vsaj nekoliko popravila neprijetno zanikarnost, prekrsti- la je krmo svojo v "Gostilno pri parobrodu," akoprem bi se celo otroci smijali, ko bi jim kdo re- kel, da bodo kdaj v Prnjavor pri- playede parne ladje, zakaj Volčji potok in Medvedčica sta bili je- dini vodi v prnjavorski dolini, to- da bila sta hudournika, da se niti s čolnom ne bi mogel voziti po njima. Modrejši je bil trgovec Timofej, star stiskavec, ki na av- tu ni poznal drugega, smotra ne- go denar. Dasi varšen, ni se bal nobenega podjetja, če mu je le količkaj obetalo dobička. Želez- nica je tudi njemu budila novih upov. Ugibal je na vse plati, ali ne da bi kdaj komu razodel, kaj snuje. Ko je naklep svoj premi- silil do dobra, poslal je glavarju sodeček najboljšie starine in lepo arno, ki jo je skrivaj kupil od tatinskega lovca, prihodnjo nede- ljo pa je sam šel k njemu. Debeli glavar, ki je "dejanako" uda- nost bolj cenil, nego prazne go- klone, vzprejel je redkega gosta prav prijazno, vedel ga v najlep- so sobo, posadil v žametast na- slanjac, sam pa njemu nasproti sedel na zofo in prvi izprožil be- sedo:

"Kakšna sreča vas je k meni napotila, gospod Timofej?"

"Sreča!" ponavlja zviti trgo- vec in zvedavo povzdigne hinar-

ake čči in glavarju: "Sreča je v vaših rokah, gospod pre- stoji!" (Dolge prihodnje)

Severova zdravila vrnjuje zdravje v družinah.

ZA SLABO PREBAVO

pomanjkanje teka ter splošno oslabele, vzemite

SEVERA'S BALZOL.

Splošna tonika za moške i ženske.

Pomaga naravi s tem da se lodec in jetra bodo prišla svojim normalnim poslovan- jem in prebava bo zopet po- stala redna.

Cena 60 in 85 centov.

Vprašajte svojega lekarnarja.

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA.

DA SKUHAŠ DOBRO VO. PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v zalogi slad, hmelj, slad in vse druge potrebščine. Posku- si in se prepričajte, da je doma pri kuhani vedno je najboljši in naj- ježi.

Grocerijem, sladničarjem in v- daljane železnice damo primeren pust pri večjih naročilih. Pitate informacije na:

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland.

Otok in Struga.

Spisal dr. Ivan Tavčar.

Nekje na Slovenskem se vije precej mogočna reka mej širokim poljem. Hudobna voda je to! Kjerkoli se zavije, zajeda se globoko v ilinasto zemljo, ter napravi peneče vrtnice. Dolgočas- no oljke ji senči bregove. Če pa se v dalje ozreš po tej vodi, zdi se ti, da je struga nalita s samim črnolom.

Prav pri bregovih raste loček, ali gleno in tista resnata, povodna trava, ki se sedaj vzdi- guje, sedaj zopet k tlom potaplja, kakor bi s svojim nemirom hotela pokazati, da tudi njej ni po volji mokro stanišče v temnih vodah.

Tu pa tam se iz ločka vzdigne povodna ptica, ter leta, tužno kričee, nad vodo. Le redko kje zagledaš ribo na vršini, samo, otožno, kot je vse otožno pri tej vodi. V globini pa preži tolsti som, ter se sedaj pa sedaj s hrúščem zažene za svojim plenom.

Tik levega obrežja vleče se prašna cesta, polna črnega prahu. Polje ob strani je obde- lano s kornuzo, glavnim pridelkom neredovitej krajini. Vsa trenotek te srečavajo lačni obra- zi; vsak korak se ti odkriva revščina in ber- štro. Če pa se nad taboj razteza ve sivo, oblačno nebo, imaš občutje, kakor da si v kraju, ki sta ga ravnokar smrt in lakota s svojo grozo pre- pluli!

Iz širnega polja se omenjena reka končno zavije v ozko dolino. Tam pa je krajina prijet- nejša. Črni gozdovi se na obeh bregovih do vi- sokih gorskih grebenov razprostirajo, mej njimi pa napravljajo zelene senožeti, njive in vino- gradi harmonične lise.

Ravno na istem mestu, kjer se reka skrije v dolino, postavili so naši predniki graščini po- dobno poslopje. Od nekdanj so tu gospodovali mogočni in premožni baroni iz Struge, kakor so se po tem svojem, tik reke stoječem posestvu imenovali. Ali sedaj, ko se naša pripoved priče- nja, je Struga skoraj podrtina. Njeno zidovje je razrito, odrgnjeno, rujavo-rudečkasto, in razpo- kano, da se je bati, da zleze poslopje vsak tre- nutek na kup. Na štirih oglih širokega grada tiče tanki stolpiči napiti kislega vina, in jih se- daj glava boli! Na dvorišču stoji kapelica, z vi- soko, kupoli podobno streho.

Krog grajskih zidov rastejo koprive in dru- ga taka slaba zelišča. Gledje in kuščarji imajo tu notri svoja selišča. Za poslopjem se po hribu navpik razteza vrh, ki je bil morda nekdanj čedno in okusno obdelan. Ali sedaj poganja trava po pečeh stebah, in mesto rož in cvetja se čopiri trnje po gredicah. Kavke in sokoli, pod raztr- ganim ostréjem gnezdeči, pojačo se nad po- sloppem v zraku, ter s svojim kričanjem napra- vljajo nemir. Človek pa se malokdaj prikaže iz žalostnega tega dvora. Ali vendar je istina, da se je še stanovalo na Strugi. Ti pa, ki so prebi- vali v njej, pretrgali so bili že davno vse vezi mej svetom in mej saboj.

Komaj četrtil milje pod Strugo se dolina ma- homa razširi. Sredi reke se očem odkrije precej velik otok, obrasten s smrkami, brezami in trepetlikami. Na tem otoku se dviguje ponosno poslopje, grad Otok. S svojimi stolpi in strnimi strehami je grad romantično krasen. Človeku, iz dalje to poslopje opazujočemu, pa se dodeva, kakor da bi gledal ostanek iz srednjega veka, ki so ga nuno hiteči časi tu pozabili. In vsak tre- nutek pričakuje, da prijedli iz visokega portala tropa svetlih vitezo, ali pa da se prikaže na bal- kon v tesno obleko zavita gospica s širokimi, na- grbančenimi rokavi.

Moderne naprave krog grada, lope in drevo- redi človeka pač hitro v zdanost pokličejo. In če umazani grajski hlapci s kletvinami tolste konje na vodo pripode, raztopi se takoj tudi ro- mantika. Mimo Otoka pa se leno vali voda, glo- boka in zeleno-temna. Nekoliko čolnov je prive- zanih pod vrhovjem in po vodni vršini se goni- jo gosi, race in trije ali štirje mogočni labudje.

Lep kraj je to! In lepši se ti vidi, če si prišel na Otok mimo dolgočasne, podrté Struge!

I.

"Namen moj je storjen! Čemu naj mi je še to pustó življenje? In kadar imaš te vrste v ro- kah, pretrgana je že nit mojega življenja! In sam bi bodem pretrgal, ter povrnil stvarnici svo- je atome!"

"Moj Bog, če bi bil dobil žensko, kakor so je zalele moči kipečega mojega srca! Ali ti, Ana, bila si moje prokletstvo! ti si tista teža, ki me vleče v pogubno globočino!"

"In ali si se le količkaj potrudila, da bi bila umela čutila moje duše? Vsa korak si mi ogre- nila! In sedaj, ko se mi je življenje vsa slad- kost odkrila, ko me vabi sreča od daleč, sedaj me zopet ti z nerazvezljivimi verigami tičiš k sebi! Vse sem pozabil in vsemu sem odpu- stil! Samo tebi ne odpušcam! In na robu gro- ba imam edino to zavest, da te sovražim, sovra- žim!"

Grofinja Ana je vse to mirno prebrala, in z glasom, kakor da bi brala vsakdanje pismo ali pa račun svoje oskrbnika. Končavši pa je pono- no dvignila še vedno krasno glavo, ter dejala mrzlo:

"Eliza, kak fantazist je bil to!"

Grofinja Eliza pa ni odgovorila ničesar. Za- mišljeno je trgala list za listom na leskovem gr- mu, ki je rasteł tik klopi, na kateri sta sedeli. Ona pa se je razvnela:

"Kak fantazist! In s sovraštvom do mene je šel v smrt! Ali Bog moj mi je na pričo, da mi to sovraštvó ne napravi nikake skrbí! Sramo- to je zapustil meni in svojemu otroku! Tako strašno sramoto! Da! tudi jaz ga sovražim, so- vražim še sedaj, ko je uže davno razpadel v svo- jem grobu! In če se spominam tistega jutra, ko so ga tam doli konec otoka valovi bledega in z zeleno travo obitega pripluli k produ, tedaj ga ni kotal v mojej duši, kjer bi tičalo najmanjše milovanje do tega grešnika! Gospod Bog ga je udaril s pravično svojo jezo! In zaslužil je smrt, katero je storil!"

"In kako je vse to prišlo?" vpraša Eli- za, "grof Milan je bil vendar tako resen zna- čaj!"

"Kako je to vse prišlo? Tisti romantični nagibi, kateri so napravljali, da je bil slab go- spodar, slab zakonski mož, slab oče svojemu otro- ku, ti nagibi so ga zapeljali, da je hladnokrvno prekorajil meje spodobnosti, ter postal alabai od najumazanejša umazanih svojih hlapcev!"

"In kako je prišel v dotiko z ono rodbi- no?"

Grofinja Eliza je besedo "ono" poudarjala. Potem pa še pristavila:

"Saj ste bili vedno v silnem sovraštvu z onimi iz Struge, če se ne motim!"

"V starem sovraštvu!" odgovori grofinja Ana, "tam gori nekje pod Strugo tiči sredi vode gola skala. In nekdanj se je stari baron zmislil, da je k tej skali privezati dal čoln, in da si je tam postavil lesen otop. Stvar pa ni bila všeč grofu, Milanovemu očetu, ki je trdil, da je isto skalovje njegovo. Vnel se je prepri in potem dolga, dolga pravda. Ali končno so dr- žavni gospodje razsodili, da tista pečina ali tisti otok ni ne otoškega grofa, ne struškega barona, ampak edino le last državní! Zapravdala sta mnogo denarjev, ali pripravdala si samo str- peno sovraštvó! Straški pa je bil zvit lisjak, ter je tiste pečine kupil od države in jih dobil v svo- jo last. Potem je na njih postavil lesen stolp, na katerem je vihrala velikanska, bela zastava s čr- nim grobom gospodov iz Struge. In vsako jutro je privezal k temu stolpu, ter časih tudi spro- šil mala dva topa, s katerima je bil svojo trdnja- vo oborožil. Stari naš grof pa se je jezil in pe- nil, in najbolj tedaj, kadar se je tisto streljanje do nas razlegalo. Z baronom iz Struge se nikdar nista pogledala več. In ko je nekega dne blisk v tisti stolp udaril, ter ga požgal in ga razdrobil, ni ta prigodiljaj stvari čisto nič šeprenil. V grob sta nesla svoje sovraštvó!"

(Dolge prihodnje.)

SVETOVNE SLAVNE EVROPEJSKE IN AMERI- KANSKE AVTOMATIČNE PIŠTOLE IN REVOL- VERJI PO NAJNIZJŠIH UVOZNIŠKIH CENAH!

POZOR! Opozorimo vas na izredno ponudbo v importiranem orožju.— KUPITE SEDAJ, predno grede cene višje.

MAUSERJEVE REPEKTIRKE—KOMBINIRANE PUKKE IN PIŠTOLE

Oficirski modeli 8% palcev dolga cev, 10 streliv

DALJAVA 1.000 JARDOV

Vejaška, stradalitka in lovčka orožja

Puškino kopito uporabljiva kot tul (balster).

Hitro izpraznjeno v karabinko

101—Nemška oficirskega modela, 3 mm kalibra (254) (rabi nevedna 8 mm Lager avtomatične pištole (patrone), 5% palca cev, 100 jardov vadljiv zastavek in daljavo, kompletna s lesenim tulskim kopitom, itd.

To orožje je zelo priljubljeno med strelci in se rabi za različne potrebe. Uporabljalo se je kot vojaško orožje (v Nemčiji, Rusiji, Italiji, Turčiji, Finskem, Kitaju, itd.) kot izvrstno strahotniško orožje (nemška strahotniška puška), za streljanje tarče in za lov. Posoben se opazuje na to, da je to orožje zelo lahko, priljubljeno, enostavno in varno. Pištole s lesenim tulskim vrod tehta 8 1/2 funtov, je dolga s ročnikom vrpel je 14 palcev. Zelo pripravná je, da se nosi s seboj na lov, ker se lahko vstane v 30 sekundah. Ljubitelji športa jo zelo radi jemljejo s seboj po vsem svetu za lov na jelena, medveda, volkova, divjega prašiča, na mase, itd. V volji je izredno lahka, veliko vteko enako kot Lagerjeva avtomatična pištole, ki se jo rabi strelci v Nemčiji in drugod v celotnem vojskovanju. Zaradi njene enostavnosti, prebitne moči, na daljavo, smatra se, da ta pištole niso najdalj in ravno najboljše prebitno moč imajo vseh pištole na svetu, ker nese najdalj do 2.000 jardov.

Kompletno pištole s savelom itd.

dano za 100 — 9 mm patron 29.95

dano za 100 — 9 mm patron 4.50

NOVA TAJNA SLUŠBENA POSEBNOST

5 palcev cev in mornarsko kopito

Daher zapazni revolver

106 — Ta revol- ver, ki ima 5

palcev dolgo cev in mornarsko kopito, je

najboljši avtomati- ni revolver za letovanje patron v žled, drinavah. Narejen in najboljšega ma- teriala, ki se more dobiti na dan. Opre- dila je izredno lahka, enostavna in varna. Pištole s lesenim tulskim vrod tehta 8 1/2 funtov, je dolga s ročnikom vrpel je 14 palcev. Zelo pripravná je, da se nosi s seboj na lov, ker se lahko vstane v 30 sekundah. Ljubitelji športa jo zelo radi jemljejo s seboj po vsem svetu za lov na jelena, medveda, volkova, divjega prašiča, na mase, itd. V volji je izredno lahka, veliko vteko enako kot Lagerjeva avtomatična pištole, ki se jo rabi strelci v Nemčiji in drugod v celotnem vojskovanju. Zaradi njene enostavnosti, prebitne moči, na daljavo, smatra se, da ta pištole niso najdalj in ravno najboljše prebitno moč imajo vseh pištole na svetu, ker nese najdalj do 2.000 jardov.

Kompletno pištole s savelom itd.

dano za 100 — 9 mm patron 29.95

dano za 100 — 9 mm patron 4.50

STRASNIKI UREJEVALNI MODEL

102 — Lahko orožje

dieta novega modela

orožje, narejeno posebno za strahotniško. Dvojno delo, močno

etrovje, oltimer se ispalen in novi var- nostni petelin, ki samostojno prepreči

vsako nesrečo. 32 kaliber, 4 palca cev, 100 patron 32 kalibra 3.10

100 patron 32 kalibra 3.10

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

100 patron 32 kalibra 3.60

ZEPIH MODEL, KALIBER 22 IMPOR-

TIRANA AVTOMATICA PIŠTOLA

107 — V odstranljive

magazinu v kopito se

lahko hrani 8 patron.

Pištole je dolga 8 1/2 pal-

cev in tehta 10 lb.

Ta pištole je zelo izred-

na, in dobro narejena, isto narav-

na, izredna in izredna. Ima varnost-

napravo in popolnoma varna, ako se

na svetu.

32 kaliber pištole 8.75

32 kaliber pištole 9.75

32 kaliber pištole 9.75

32 kaliber pištole 9.75

32 kaliber pištole 9.75

32 kaliber pištole 9.75

32 kaliber pištole 9.75

32 kaliber pištole 9.75

32 kaliber pištole 9.75

32 kaliber pištole 9.75

32 kaliber pištole 9.75

32 kaliber pištole 9.75

32 kaliber pištole 9.75

32 kaliber pištole 9.75

32 kaliber pištole 9.75

32 kaliber pištole 9.75

32 kaliber pištole 9.75

32 kaliber pištole 9.75

32 kaliber pištole 9.75

32 kaliber pištole 9.75